

Kempeleen Metsärinne – Lepakkokartoitus 2025

Päiväys: 7.10.2025

Raportointi: Teppo Mutanen, Aleksi Lapakko

Maastotyöt: Aleksi Mutanen

Kuvat: Aleksi Mutanen

Sisällys

1. Johdanto	3
2. Lepakot	3
3. Aineisto ja menetelmät.....	5
4. Tulokset	8
5. Yhteenveto ja johtopäätökset	12
6. Viitteet	13

1. Johdanto

Kempeleen Metsärinteen alueella toteutettiin lepakkokartoitus kesällä 2025. Työ liittyy Kempeleen kunnan Metsärinteen kaavoitusprosessiin.

Havainnointialue sijaitsee Kempeleen keskustan kaakkoispuolella noin neljän kilometrin päässä. Aluetta rajaa lounaan puolella Ketolanperäntie ja pohjoisessa Metsärinteen asuinalue. Hankealueen koko on hieman vajaa 70 hehtaaria. Alue on esitetty kuvassa 1.

Raportissa esitetään alueella tehdyt lepakkoselvityksen havainnot, joiden perusteella voidaan arvioida kaavoituksen vaikutuksia kyseiselle lajiryhmälle. Maastokäynnit toteutti Aleksi Mutanen, jolla on runsaasti kokemusta lepakkokartoituksista. Raportoinnista vastasi Aleksi Lapakko ja Teppo Mutanen Luonto-Mutaset Oy:stä.

2. Lepakot

Suomessa on tavattu yhteensä 13 lepakkolajia, joista seitsemän on vakituisia (SYKE, 2023). Yleisin näistä on pohjanlepakko (*Eptesicus nilssonii*). Nämä kaikki kuuluvat EU:n luontodirektiivin liitteeseen IV(a). Suomi on liittynyt Euroopan lepakoiden suojelusopimukseen (EUROBATS) vuonna 1999 (SopS 104/1999), ja tämä velvoittaa lepakoiden tutkimuksen ja kartoittamisen lisäämisen sekä suojelemisen lainsäädännöllä. EUROBATS on sisällytetty Suomen lainsäädäntöön luonnonsuojelulain kautta, ja näin ollen lepakot ovat lailla rauhoitettuja. Luonnonsuojelulain (9/2023) mukaan lepakoiden levähdys- sekä lisääntymispaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä.

Lepakot ovat yöaktiivisia eläimiä, ja ne saalistavat hyönteisiä ravinnokseen. Lepakoiden aktiivinen aika on Suomessa keväästä loppuvuoteen, tarkempi ajankohta riippuu lajista. Naaraat muodostavat lisääntymisyhdyskuntia, joissa ne synnyttävät poikasensa ja huolehtivat niistä. Tämä tapahtuu kesä-heinäkuun tienoilla, mutta synnytysajankohta saattaa vaihdella suurestikin. Naaraat pysyttelevät yhdyskuntien läheisyydessä saalistaessaan, kunnes niiden poikaset varttuvat. Poikaset ovat lentokykyisiä noin kuukauden ikäisinä, mutta ne pysyttelevät emojensa luona pidempään. Koiraslepakot pysyttelevät kesällä yksin tai pieninä ryhminä (Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry, 2023).

Päiväsaikaan lepakot viettävät aikansa päiväpiiloissa, esimerkiksi rakennuksissa tai puiden koloissa. Saalistusalueet ja niiden koot vaihtuvat kuukaudesta ja lajista riippuen. Esimerkiksi pohjanlepakot saattavat saalistaa jopa 10 kilometrin päässä päiväpiilostaan, mutta imettävät naaraat pysyttelevät lähempänä. Loppukesästä lepakot levittäytyvät kauemmas erilaisiin ympäristöihin saalistamaan (Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry, 2023).

Pohjanlepakko on Suomessa yleisimmin tavattava lepakkolaji, ja se on levinnyt koko maahan. Se on esiintyvyydeltään elinvoimainen ja ympäristövaatimuksiltaan joustava. Pohjanlepakko on rauhoitettu (LSA 521/2021), eikä tärkeitä elinympäristöjä tai saalistusalueita saa hävittää. Myöskään pohjanlepakoiden poikaskolonioita tai talvehtivia lepakoita ei saa häiritä (SYKE, 2022). Pohjanlepakko esiintyy usein metsiköillä sekä pihapiireissä. Pohjanlepakot välttelevät suuria ja avoimia ympäristöjä kuten peltoalueita tai soita. Ne suosivat suojaisia elinympäristöjä kuten pihapiirejä tai puustoisia teiden varsia.

Lepakkoselvityksen perusteella voidaan tunnistaa lepakoille tärkeitä alueita. Tärkeät alueet voidaan luokitella kolmeen luokkaan (Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry, 2023):

Luokka I

- *Lainsäädännöllä suojeltuja kohteita*
- *Hävittäminen tai heikentäminen luonnonsuojelulain nojalla kielletty*
- *Lisääntymis- ja levähdyspaikat sekä niiden kriittiset yhteydet*
- *Mukaan lukeutuu luokan I alueille oleelliset siirtymäreitit*

Luokka II

- *Erityisen tärkeitä kohteita, joita EUROBATSin mukaan on huomioitava maankäytössä*
- *Ravintoa tarjoava alue ja/tai tärkeä siirtymäreitti*
- *Lepakoita esiintyy säännöllisesti, usein monia lajeja*
- *Voi olla tärkeä myös yhdelle lajille*

Luokka III

- *Monimuotoisuutta tukevat ja turvaavat kohteet*
- *Alueen arvo otettava huomioon mahdollisuuksien mukaan*
- *Havaintomäärät ja lajimäärät yleensä pienemmät kuin luokassa II*
- *Ympäristö ei aina ole yhtä sopiva kuin luokassa II*
- *Lepakot esiintyvät alueella vain tiettyyn aikaan kaudesta*

3. Aineisto ja menetelmät

Metsärinteen alueesta noin puolet on metsäpeitteistä ja toinen puoli on asutusta tai peltoja. Alueen metsät ovat suurelta osin ojitettuja ja alueen keskiosassa on noin puolen hehtaarin kokoinen vesikuoppa/lampi.

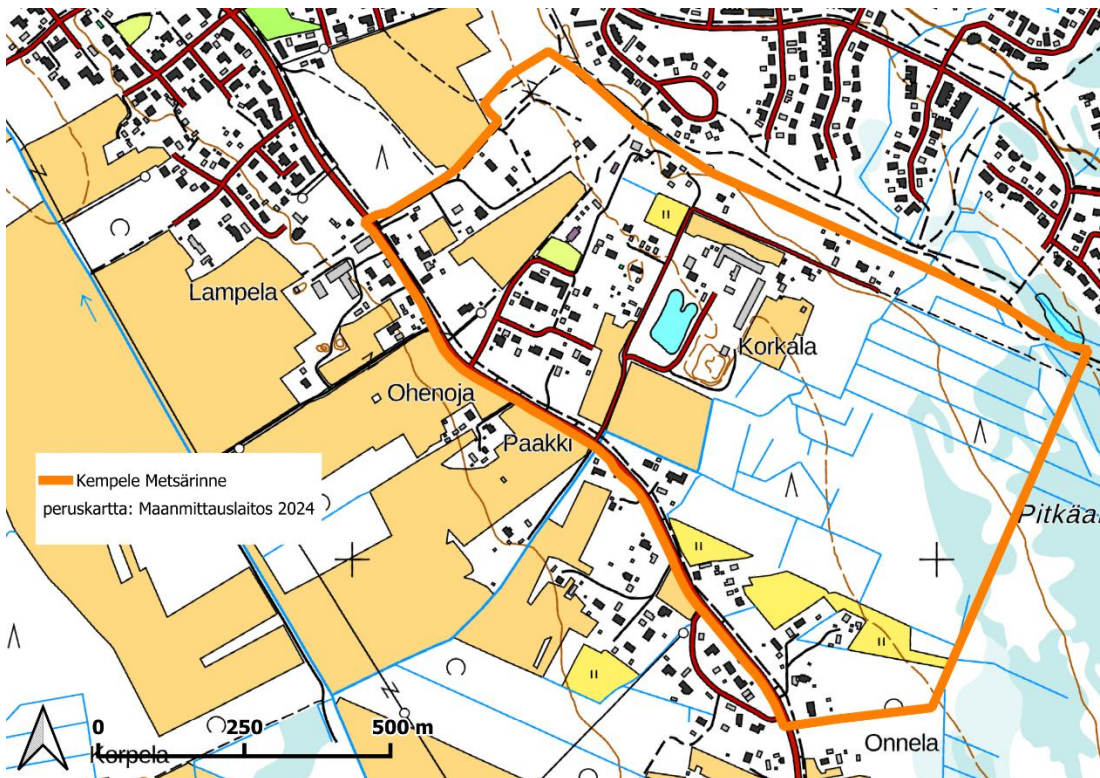
Havainnointi suoritettiin kolmena iltana/yönä 27.6.2025, 22.7.2025 ja 11.8.2025. Alueella kuljetut reitit olivat pääosin samat jokaisella kartoituskäynnillä ja ne on esitetty kuvissa 2–4. Sää oli havainnointikerroilla erinomainen lepakoiden lentoja ajatellen (Taulukko1).

Selvitys tehtiin Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry:n 2023 ohjeiden mukaisesti. Kartoitus tehtiin kävellen, jolla tavoin mahdolliset lepakot ovat parhaiten havaittavissa. Reitillä pysähdyttiin tasaisin väliajoin ja kuunneltiin mahdollisia äänihavaintoja. Äänihavaintojen kuuntelemiseen käytettiin Magenta Bat4 -ultraäänidetektoria, joka muuntaa kaikuluotausäänet ihmiskorvin kuultaviksi. Detektorin taajuutta vaihdeltiin reitin aikana jatkuvasti, jotta eri aallonpituudella kuuluvat lajit havaittaisiin.

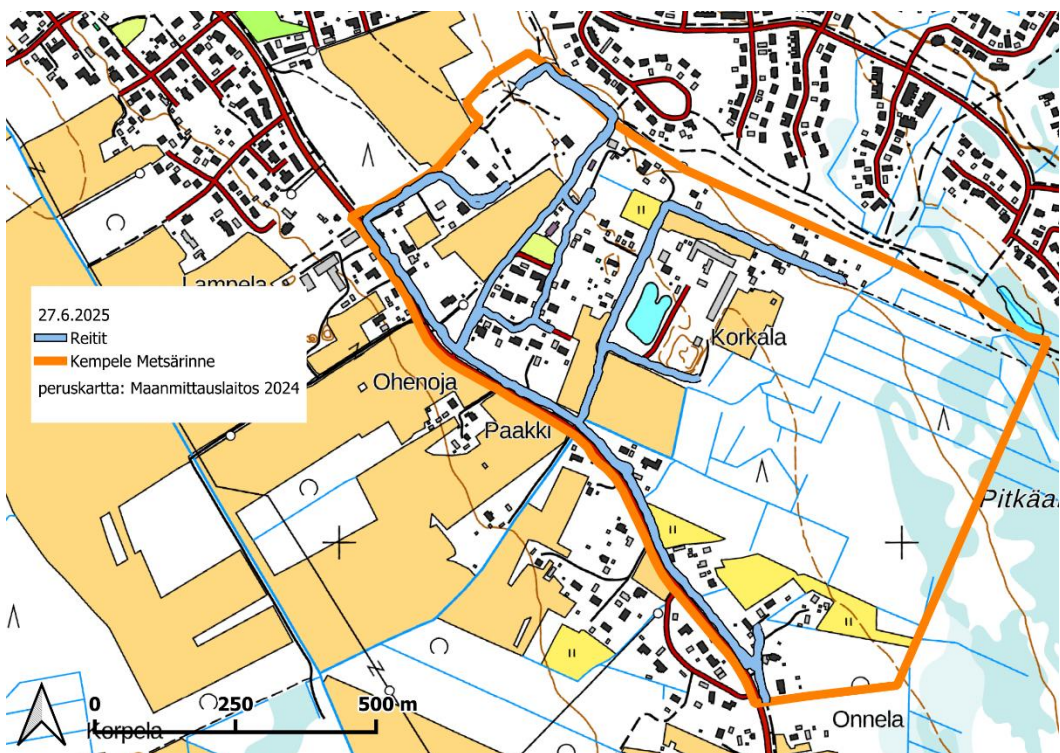
Kaikki lepakkohavainnot kirjattiin Karttaselaimeen. Lisäksi jokaisesta kuljetusta reitistä tallennettiin reittijälki (kuvat 2–4). Raportin kartat on tehty QGIS-ohjelmalla.

Taulukko 1. Kartoituspäivät ja säätila

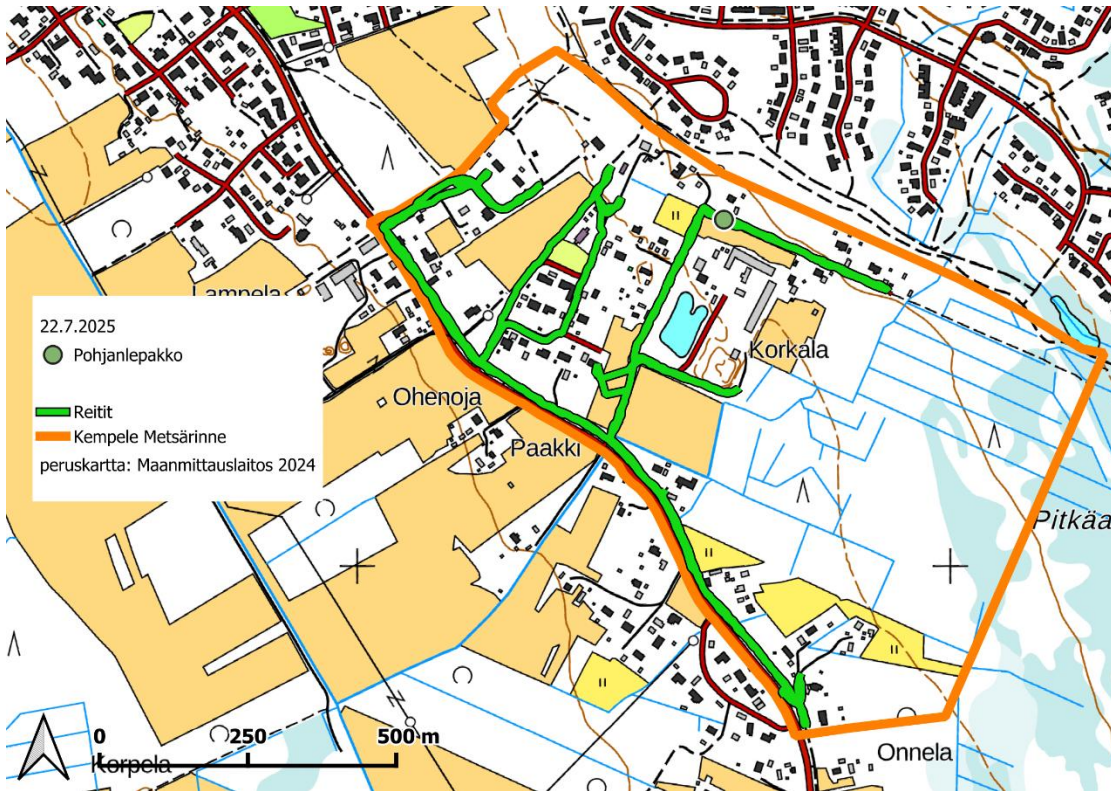
Aika	Sää
27.6.2025-28.6.2025	Lämpötila 11–16 °C, tuuli 1–2,5 m/s
22.7.2025-23.7.2025	Lämpötila 17–25 °C, tuuli 3 m/s
11.8.2025-12.8.2025	Lämpötila 9–16 °C tuuli 1–3 m/s

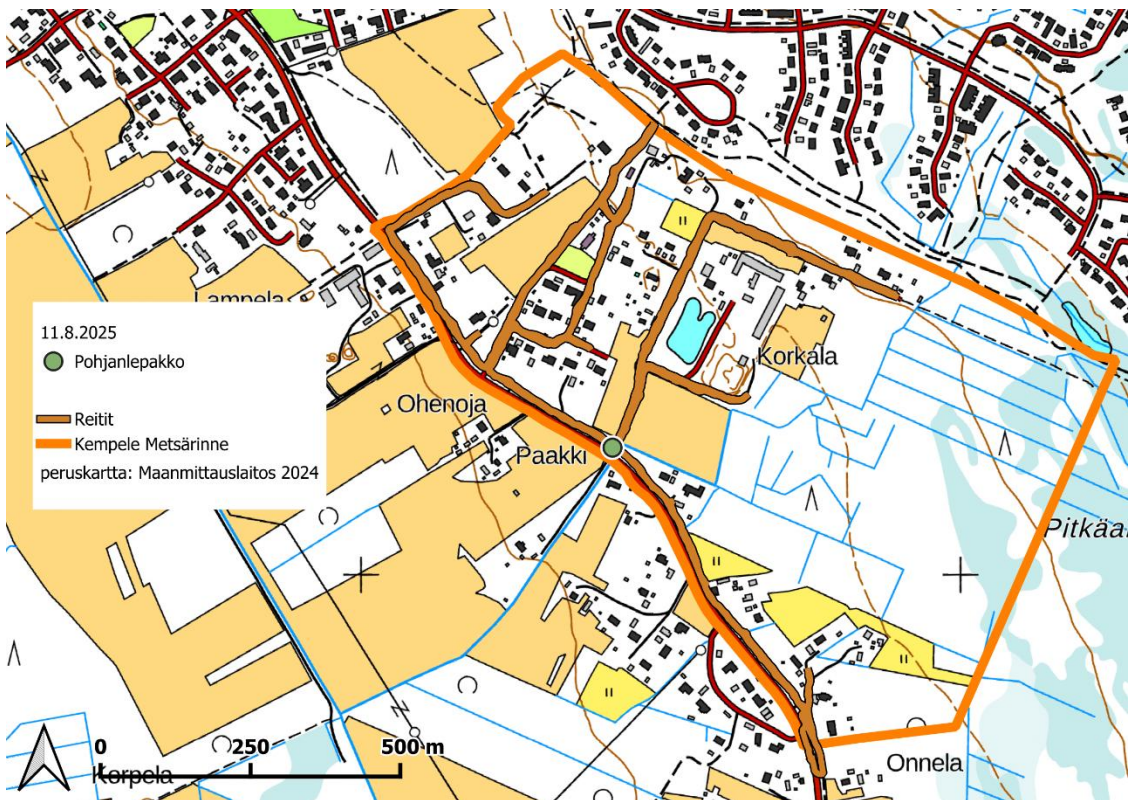
Kuva1. Kempeleen Metsärinteen selvitysalue

Kuva 2. Kuljettu reitti 27.6.2025

Kuva 3. Kuljettu reitti 22.7.2025.

Kuva 4. Kuljettu reitti 11.8.2025.

4. Tulokset

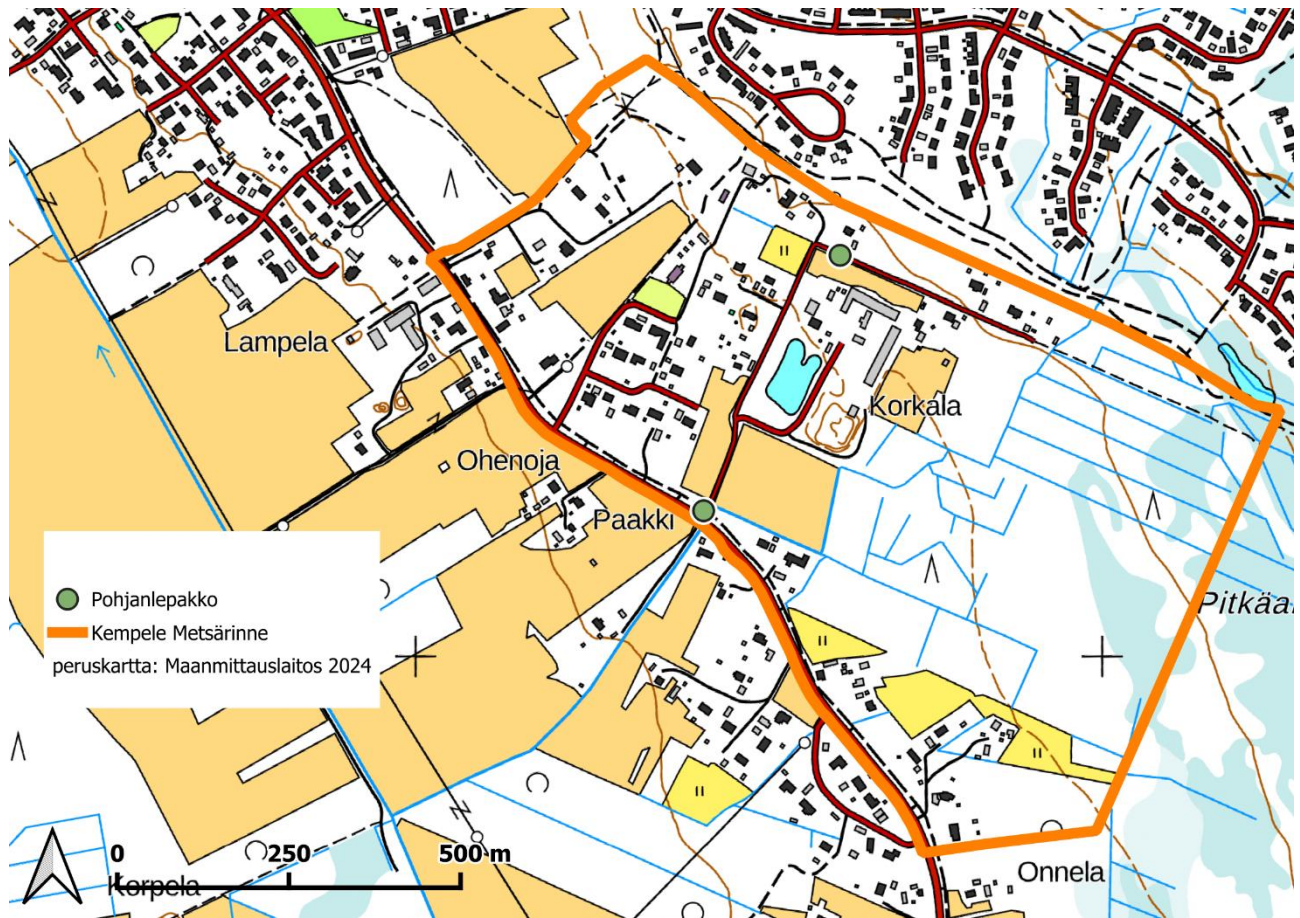
Selvityksen aikana havaittiin kaksi lepakkoyksilöä, joista molemmat olivat pohjanlepakoita (*Eptesicus nilssonii*). Havaintopaikat on esitetty kuvissa 5, 6 ja 7.

Pohjoisempi havainto tehtiin 22.7.2025 klo 22.40 Keinäsentiellä (kuva 6). Paikka on hyvin tyypillinen pohjanlepakon saalistusmaasto, jossa tietä reunustaa puusto. Paikan koordinaatit ovat WGS84 64.88666786, 25.57703942.

Eteläisempi havainto tehtiin 11.8.2025 klo 23.38 Keinäsentien ja Ketolanperäntien risteyksessä (kuva 7). Pohjanlepakon tiedetään hyödyntävän katuvalaistusta, joka kerää puoleensa yöllä lentäviä hyönteisiä kuten yöperhosia. Paikan koordinaatit olivat WGS84 64.88329655, 25.57302116.

Lepakoita tyypillisesti havaitaan loppukesällä paremmin kuin keskikesällä. Tämä johtunee ainakin siitä, että naaraiden lepakkoyhteisöissä syntyneet poikaset alkavat saalistamaan ja levittäytyvät laajemmalle alueelle. Myös koiraspuoleiset lepakot saalistavat omilla alueillaan koko kesän ajan.

Tutkitulla alueella tuskin sijaitsee pohjanlepakon lisääntymispaikkaa, mutta lähialueen maatalojen aittarakennuksissa sellainen voisi hyvinkin olla. Tosin yhden/kahden yksilön tapaaminen kartoituksissa voisi viitata myös siihen, että kyseessä on kauempaa saalistamaan tullut yksilö tai alueella asustava koirasyksilö. Tämä yksilö tai nämä yksilöt voivat käyttää päivälepopaikkanaan rakennusten koloja tai vaikkapa linnunpönttöjä.

Kuva 5. Pohjanlepakkohavainnot 22.7.2025 ja 11.8.2025.

18.2.2026

Kuva 6. Pohjanlepakko saalisti Keinäsentiellä 22.7.2025 klo 22.40.

18.2.2026

Kuva 7. Pohjanlepakon havaintopaikka Ketolanperäntien ja Keinäsentien risteyksessä. Havaintoaika 11.8.2025 klo 23.38.

5. Yhteenveto ja johtopäätökset

Kempeleen Metsärinteen alueella kartoitettiin kesällä 2025 lepakoita. Kartoituksia tehtiin kesä-, heinä- ja elokuussa yhteensä kolme kertaa. Heinäkuun loppupuolella havaittiin yksi pohjanlepakko ja toinen elokuun alkupuoliskolla. Muita lepakkolajeja ei havaittu.

Havainnot voidaan luokitella arvoluokkaan III eli alueella saalistaa yksittäisiä pohjanlepakoita. Lähinnä pohjanlepakolle sopivia saalistusalueita on alueella etenkin teidenvarsilla. Sopivaa pesimisympäristöä lähialueella voisi hyvinkin olla, esimerkiksi jonkun maalaistalon piharakennuksessa tai vastaavassa paikassa. Mahdollisesti myös jossain lähialueen maakellarissa voisi olla sopivia talvehtimispaikkoja, mutta sellaisia ei havaittu kartoitetulla alueella.

6. Viitteet

EUROBATS 2001: Agreement of the Conservation of Bats in Europe.

Hyvärinen, E., Juslen, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen Ympäristökeskus. Helsinki.

Luonnonsuojelulaki (9/2023).

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry. 2023: Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille.

Suomen ympäristökeskus SYKE. Luontodirektiiviesittelyt, 2022.

Suomen ympäristökeskus SYKE, Katariina Mäkelä ja Pälvi Salo. 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointiopas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos.